

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اقتصاد مدیریت پیشرفتہ

تألیف: دکتر محمد رضا حمیدیزاده
عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی

سروشناسه	: حمیدی زاده، محمدرضا، ۱۳۳۵ -
عنوان و پدیدآور	: اقتصاد مدیریت پیشرفته / تالیف محمدرضا حمیدی زاده.
وضعیت ویراست	: ویراست ۲، یا تجدیدنظر و اضافات
مشخصات نشر	: تهران؛ حامی، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۳۹۲ ص.؛ مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۸۵۰۰ ریال: ۱۹-۲-۵۹۶۲-۶۰۰-۵۷۸-
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اقتصاد مدیریت - راهنمای آموزشی (عالی).
موضوع	: اقتصاد مدیریت - مسائل، تمرین‌ها و غیره (عالی).
ردی‌بندی کنگره	: HD ۲۰ / ۲۲ / ۸ ح / ۱۳۸۹
ردی‌بندی دیوبی	: ۱۵۰۷۶ / ۶۵۸
شماره‌ی کتابشناسی ملی	: ۲۱۸۳۴۹۴

آثار حامی

نام کتاب	: اقتصاد مدیریت پیشرفته (همراه با مسائل حل شده)
مؤلف	: محمدرضا حمیدی زاده
ناشر	: "انتشارات حامی" - ۲۲۱۲۶۷۰۱ - ۹۱۲-۱۹۶۲۷۱۶
سال و نوبت	: نوبت دوم ۱۳۸۹ / با تجدیدنظر کامل و اضافات، نوبت اول / ۱۳۸۷
تیراز	: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت	: ۸۵/۰۰۰ ریال
چاپ و صحافی	: مهارت / جدی
مرکز پخش	: ۸۸۳۰۰۹۷۳ - ۶۶۴۱۶۰۴۸ - ۶۶۴۱۷۳۴۶ - ۶۶۹۰۳۴۶۲

کلیه حقوق چاپ و نشر این اثر برای ناشر محفوظ می‌باشد. نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

فهرست

صفحه

عنوان

پیشگفتار ..... ۷ - ۸

بخش اول: ماهیت اقتصاد مدیریت و ساختار بازار ..... ۹ - ۹۰

فصل اول: اقتصاد مدیریت: هدف و روش‌شناسی ..... ۱۱ - ۳۸

مقدمه - نظریه‌های اقتصادی و اقتصاد مدیریت - روش‌شناسی و اقتصاد مدیریت - متغیرهای هدف و بازار - اهداف بنگاه‌های اقتصادی - اهداف دستوری بنگاه‌های بخش خصوصی و انتفاعی: سودآوری - سازوکارهای سودآوری: سودآوری براساس رسک - سودآوری براساس تعادل پویا - سودآوری براساس انحصار - سودآوری براساس ناآوری - سودآوری براساس اثربخشی مدیریت؛ قوانین تصمیمات نهایی - نواقص هدف حداکثرسازی سود - اهداف توصیفی بنگاه‌های بخش خصوصی و انتفاعی: مطلوبیت مدیریت - معیارهای رشد - فعالیت دراز مدت - رضامندی و استانداردهای بازدهی؛ اهداف دستوری بنگاه‌های بخش عمومی و غیرانتفاعی: تحلیل منفعت و هزینه - قوانین تصمیمات نهایی؛ هدف‌های دستوری مؤسسات غیرانتفاعی - هدف‌های توصیفی در مؤسسات عمومی - هدف‌های توصیفی برای موسسات غیرانتفاعی - تمرین

فصل دوم: ساختار بازار و بخش‌بندی بازار ..... ۳۹ - ۵۶

مقدمه - منحنی‌های تقاضای فرد، بنگاه‌های اقتصادی و بازار - ساختارهای بازار - بازارهای صنعتی - طبقه‌بندی محصولات و خدمات - بخش‌بندی بازار - راهبرد کلی بخش‌بندی بازار - استراتژی‌های بخش‌بندی بازارهای صنعتی - بخش‌بندی بازار صنعتی و بازار مصرفی - تمرین

فصل سوم: فرایند و روش‌های بخش‌بندی بازار ..... ۵۷ - ۹۰

مقدمه - فرایند مرحله‌ای: گام اول: سازوکار بخش‌بندی، گام دوم: هدف‌گیری، گام سوم: موضوع‌یابی

- روش‌های بخش‌بندی بازارهای صنعتی - بخش‌بندی خرد و کلان - بخش‌بندی کلان -
بخش‌بندی خرد - ویژگی‌های موقعیت خرید - ویژگی گروه خریدار - رفتار اختصاصی خریدار -
ترکیب دو روش کلان و خرد - روش لانه‌ای - بازارهای بالغ - تمرین

بخش دوم: تحلیل اقتصادی ساختار بازارها ..... ۱۹۸ - ۹۱

فصل چهارم: ساختار رقابتی ..... ۱۳۰ - ۹۳

مقدمه - منحنی تقاضا و عرضه - سود و ثبات اقتصادی - تعادل در ساختار رقابتی - سودآوری در ساختار رقابتی بازار - تأثیر مالیات بر قیمت‌ها - ویژگی‌های منحنی عرضه - اثرات اقتصادی بازار رقابتی: حداقل کردن هزینه سطر - منابع اجتماعی - تخصیص منابع و کارایی یکسان - سود اقتصادی - نوآوری - بهینگی رقابت بازار - شکست رقابت و ساختار رقابتی: صرفه‌جوئی‌های ناشی از محیط برونی - صرفه‌جوئی‌های ناشی از مقیاس درونی - امکانات تولید، بهینه پارتو در عوامل تولید - امکانات مصرف - توزیع نابرابر درآمد - تمرین

فصل پنجم: انحصار کامل ..... ۱۵۲ - ۱۳۱

مقدمه - شرایط بروز انحصار - تعادل و سود - آثار اقتصادی انحصار - حداکثرسازی سود و کشش قیمتی تقاضا - سازوکار اثرگذاری مالیات - تمرین

فصل ششم: رقابت انحصاری ..... ۱۷۲ - ۱۵۳

مقدمه - تعادل و حداکثرسازی سود - عوامل مؤثر بر اندازه ضریب کشش قیمتی تقاضای محصول - تخصیص منابع در ساختار رقابت انحصاری - آثار اقتصادی رقابت انحصاری: تخصیص نادرست منابع وجود رقابت غیرقیمتی - اثر منفی تبلیغات زیاد - بهره‌گیری کمتر از حد مقیاس مناسب بنگاه اقتصادی؛ مخارج فروش و ترویج - الگوی تعیین مخارج فروش - نقش تبلیغات - انحصار خرید - تمرین

فصل هفتم: انحصار چند جانبه ..... ۱۹۸ - ۱۷۳

مقدمه - مدل کورنات - مدل برتراند - مدل اج. ورت - مدل چمبرلین - مدل سوئیزی - مدل کارتل - کارتل متمرکز شده - رهبری قیمت - تعادل بلند مدت در شرایط انحصار چند جانبه - آثار اقتصادی انحصار چند جانبه - تمرین

بخش سوم: قیمت‌گذاری ۱۹۹ - ۲۶۸

فصل هشتم: روش‌های قیمت‌گذاری اقتصادی ۲۰۱ - ۲۳۰

مقدمه - قیمت‌گذاری محصولات چندگانه با تقاضاهای وابسته - قیمت‌گذاری محصولات با تولیدات مشترک - تبعیض قیمت - قیمت‌گذاری انتقالی - قیمت‌گذاری در عمل - کشش قیمتی تقاضا و بهای اضافه بر هزینه - تمرین

فصل نهم: روش‌های قیمت‌گذاری استراتژیک و براساس تقاضا ۲۳۱ - ۲۵۲

مقدمه - روش‌های قیمت‌گذاری استراتژیک: قیمت‌گذاری براساس بهای بیشتر - قیمت‌گذاری سربسر - قیمت‌گذاری براساس نرخ بازده - قیمت‌گذاری براساس هزینه متغیر - قیمت‌گذاری براساس حداکثر ظرفیت؛ قیمت‌گذاری براساس تقاضا؛ حداکثرسازی سود - حداکثرسازی درآمد - حداکثر نمودن واحد کالا - کشش‌ها و مخارج - تمرین

فصل دهم: روش‌های قیمت‌گذاری محصولات جدید و براساس عوامل محیطی ۲۵۳ - ۲۶۸

مقدمه - قیمت‌گذاری محصولات جدید: قیمت‌گذاری سودگرانه - قیمت‌گذاری نفوذی - قیمت‌گذاری واسطه؛ قیمت‌گذاری براساس عوامل محیطی؛ قیمت‌گذاری براساس خطوط تولید - قیمت‌گذاری براساس شبکه توزیع - قیمت‌گذاری براساس وضعیت رقبا - قیمت‌گذاری براساس مناقصه - قیمت‌گذاری براساس تبعیض قیمت - قیمت‌گذاری قریب‌آمیز - قیمت‌گذاری براساس نمایشگاه‌های تجاری - قیمت‌گذاری اقلام کالا؛ قیمت‌گذاری و تورم - تمرین

بخش چهارم: موقعیت‌یابی، دانش و ریسک ۴۴۶ - ۴۶۹

فصل یازدهم: موقعیت‌یابی استراتژیک بنکاه‌های اقتصادی ۴۰۰ - ۴۷۱

مقدمه - نقشه ارزش - خلق ارزش: خلق ارزش و فرصت‌های کسب و کار - خلق ارزش و مزیت رقابتی - خلق ارزش و توزیع مجدد ارزش - جذب ارزش و نقش اقتصاد صنعتی؛ مزیت هزینه‌ای و مزیت منفعتی؛ استراتژی‌های ژئوپولیتیک - منطق استراتژیک مزیت هزینه‌ای - منطق استراتژیک مزیت منفعتی - منطق استراتژیک کشش قیمتی تقاضا - موقعیت میانی؛ تعهدات استراتژیک - مکمل‌ها و

جانشین‌های استراتژیک - محرک‌های استراتژیک برای ایجاد تعهد - تعهدات انعطاف‌پذیر در مقابل تعهدات انعطاف‌پذیر؛ مفهوم‌شناسی استراتژیک‌های تعهد - چارچوب تحلیل تعهدات - مزیت‌های رقابتی نوین - انگیزه‌های نوآوری - رقابت نوآورانه - اقتصاد تکاملی - محیط - رهیافت‌ها - تمرین.

فصل دوازدهم: رویکرد دستیابی به اقتصاد دانش محور ..... ۳۰۱ - ۳۲۰
مقدمه - چشم‌انداز - دانش به عنوان منبع - دانش و قابلیت‌ها - اقتصاد الکترونیکی - استراتژی‌های دانش محور - زنجیره ارزش دانش - مدل دانش محور - رهیافت‌ها - تمرین

فصل سیزدهم: ریسک: شاخص‌ها و مطلوبیت ..... ۳۲۱ - ۳۴۸
مقدمه -- تعریف و انواع ریسک - توزیع‌های احتمال - مقدار متوسط - انحراف معیار - ضریب تغییرات - توزیع احتمال نرمال - ریسک و زمان - گرایش به ریسک و نظریه مطلوبیت - تمرین
حل مسائل ..... ۳۴۹ - ۳۸۰

منابع ..... ۳۸۱ - ۳۸۸

جدول ۱. مقادیر توزیع نرمال استاندارد شده Z ..... ۳۸۹ - ۳۹۰

جدول ۲. توزیع مقادیر t-استیودنت ۳۹۱

وازکان ۳۹۲

پیشگفتار

اقتصاد مدیریت به نحوی نظاممند؛ چارچوب، روشهای اصلی تجزیه و تحلیل و ابزارهای شناخت تصمیم‌گیری اقتصادی بنگاه را برای هدایت بهتر فعالیت در محیط، فراهم و ارائه می‌کند. بنگاه‌های اقتصادی نیازمند بهره‌گیری از اقتصاد مدیریت برای ارتقای مهارت‌های سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در ساختارهای بازار هستند. مدیران، کارشناسان و اقتصادشناسان مدیریت در تبیین، تحلیل و پیش‌بینی رفتارهای بنگاه‌های اقتصادی به کاربرد همزمان نظریه‌های تقاضا، عرضه، تولید، مخارج، روش‌های قیمت‌گذاری و حتی سیاست‌های اقتصادی در چارچوب نوع منتخب ساختار بازار نیازمند هستند. بهره‌گیری از این علم و دانش آنچنان به آنها قدرت تیزبینی، افق و ارتفاع فکری و چشم‌انداز موضوع‌ها و مسائل اقتصادی در سطح بنگاه، بازار و حتی کلان اعطاء می‌کند که می‌توانند شاهد جلوه ظهور دانش اقتصاد مدیریت در هدایت رفتارهای اقتصادیشان باشند. این کتاب به منظور دستیابی به هدف‌های مذکور و برای نهادینه کردن رشته اقتصاد مدیریت در کشور نوشته شده است.

هر چند اینجانب به تحصیل رشته اقتصاد مدیریت در دوره دکتری در امریکا پرداخته‌ام، لیکن از سال ۱۳۶۴ با ترجمة کتاب اقتصاد مدیریت اثر : مویر و همکاران، به تدریس آن در مقاطع لیسانس و فوق لیسانس در تعدادی از دانشگاه‌های کشور پرداختم و در سال ۱۳۷۱، کتاب مدلسازی در اقتصاد مدیریت را نشر دادم اما این کتاب اصولاً، مباحث پیشرفته و نوین اقتصاد مدیریت را در چهار بخش و سیزده فصل در بر می‌گیرد. هدف اولیه آن نه تنها ارائه مباحث کاربردی و تحلیلی از موضوع‌های منتخب رشته اقتصاد مدیریت با دیدگاه نوین است بلکه در تکمیل دروس بنیادی رشته اقتصاد مدیریت نوشته شده تا پایه‌ای برای ایجاد رشته اقتصاد مدیریت در دانشگاه‌های کشور هم قلمداد شود.

و من الله التوفيق

دکتر محمدرضا حمیدیزاده
عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی